Münəvvər Qasımova – 100

Unudulmaz oftalmoloq

Azərbaycanın səhiyyə ictimaiyyəti milli oftalmoloqların ilk nəslinə mənsub Münəvvər Qasımovanın 100 illik yubileyini ehtiramla qeyd edir.

Tibb elmləri doktoru Münəvvər Cavad qızı Qasımova 1924-cü ildə ziyalı ailəsində dünyaya göz açıb. 1946-cı ildə N.Nərimanov adına Tibb İnstitutunu bitirdikdən sonra Elmi-Tədqiqat Oftalmologiya İnstitutunda həkim oftalmoloq vəzifəsində əmək fəaliyyətinə başlayıb. O, klinik təbabət işinə yüksək həvəslə yanaşaraq, elmi axtarışlarında dəlib keçən keratoplastika cərrahi əməliyyatı zamanı köçürülən buynuz qişanın patomorfoloji xüsusiyyətlərini öyrənərək 1957-ci ildə bu sahə üzrə namizədlik dissertasiyası müdafiə edib. Təcrübəli oftalmoloq 1957-ci ildən ömrünün sonunadək institutun qlaukoma şöbəsinin rəhbəri vəzifəsində çalışıb.

Münəvvər Qasımova göz sağlamlığının qorunmasına xüsusi diqqət yetirirdi. O, söhbətlərində, çıxışlarında, məqalələrində qlaukomanın, korluğa və görmə əlilliyinə səbəb olan ciddi bir xəstəlik olduğunu həmişə vurğulayırdı. Bu sahədəki elmi fəaliyyəti, xəstəliklə mübarizədəki geniş bilik və təcrübəsini göstərir. O, əsas diqqətini ölkəmizdə tez-tez rast gəlinən toksiki qlaukomaya yönəldərək 1972-ci ildə böyük klinik-eksperimental və histokimyəvi tədqiqatlar əsasında bu sahə üzrə doktorluq dissertasiyasını müdafiə edib Onun toksiki qlaukomanın öyrənilməsi üzrə apardığı tədqiqatlar, bu xəstəliyin səbəblərini və müalicə yollarını aydınlaşdırmaq məqsədi daşıyırdı.

Doktorluq dissertasiyasında, kimyəvi maddələrin oftalmotonus üzərindəki təsirini isbat edərək, qlaukomanın səbəblərini daha dərindən anlamağa çalışıb.

Münəvvər Qasımova həmçinin qlaukomanın epidemiologiyası, patogenezi, diaqnostikası və müalicəsi sahəsində də əhəmiyyətli tədqiqatlar aparıb. O, bu sahədə bir çox ixtisaslı kadrların yetişdirilməsinə və elmi tədqiqatların tətbiqinə böyük töhfə verib. 160-dan artıq elmi əsərin müəllifi olaraq, onun işləri oftalmologiya sahəsində dərin izlər qoyub. Münəvvər xanımın elmi və praktiki məktəbi, qlaukoma sahəsindəki tədqiqatların yüksək səviyyədə həyata keçirilməsini təmin edib. Onun yaratdığı məktəb, həm elmi tədqiqatların keyfiyyətini artırmaq, həm də praktikada bu tədqiqatların tətbiqini inkişaf etdirmək məqsədini daşıyırdı.

Bu məktəb oftalmologiya sahəsində bir çox yeni yanaşmaların və müalicə üsullarının inkişafına şərait yaradıb. Eyni zamanda, elmi və praktiki nailiyyətləri ilə göz müalicəsində müasir yanaşmaların formalaşmasına və inkişafına böyük təsir göstərib.

Alim bu sahəyə olan həvəsi və peşəkarlığı ilə diqqət çəkir. Onun elmi tədqiqatları, geniş təcrübəsi və müasir müalicə üsulları, oftalmologiyanın inkişafında əhəmiyyətli rol oynayıb, hələ də müasir oftalmologiya sahəsində öyrənilən və tətbiq olunan elmi prinsiplərin əsasını qoyub.

Münəvvər xanım oftalmologiya sahəsində tanınmış və hörmətli bir alim olub. Onun tədqiqatları və yazıları oftalmologiyanın müxtəlif aspektlərinə dərin təsir göstərib. Səhiyyəmizə verdiyi töhfələr indi də yalnız akademik dünyada deyil, həm də praktiki tibbdə geniş tətbiq edilir.

Oftalmoloq əsərlərilə, göz xəstəlikləri-

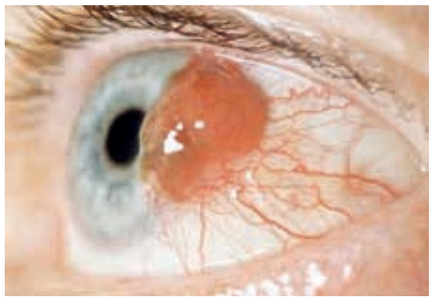

nin diaqnostikası və müalicəsinə əhəmiyyətli yeniliklər gətirib. Onun kitabları və elmi məqalələri oftalmologiya sahəsində müasir yanaşmaları və texnologiyaları işıqlandıraraq, həm mütəxəssislərə, həm də tələbələrə dəyərli resurslar təqdim edib.

Alimin tədqiqatları, göz xəstəliklərinin müalicəsi və tədris metodlarının inkişafına yönəlib. Onun əldə etdiyi nəticələr, oftalmologiyanın müxtəlif sahələrində, xüsusən də klinik praktika və tədqiqatda əhəmiyyətli rol oynayıb. Oftalmoloqun elmi əsərləri, göz mütəxəssislərinə yeni müalicə üsulları və diaqnostik alətlər təqdim edərək, sahənin inkişafına töhfə verib.

M.C.Qasımova yalnız öz elmi işləri ilə deyil, həm də gənc oftalmoloqların yetişdirilməsində böyük rol oynayıb. Onun rəhbərliyi altında bir çox aspirant və doktorant elmi işlərini tamamlayıb və öz sahələrində peşəkar həkimlər kimi tanınıblar. Alim tələbələrinə verdiyi dərin bilik və təcrübə ilə onlara bir məktəb kimi oftalmologiya sahəsində yüksək ixtisaslı kadrların yetişməsinə əhəmiyyətli töhfə verib. Onun pedaqoji fəaliyyəti sayəsində bir çox gənc alim və həkimlər onun izini davam etdirərək, göz sağlamlığının qorunması sahəsində əhəmiyyətli işlər görüblər.

Əminik ki, 100 il əvvəl bu işıqlı dünyaya göz açan Münəvvər xanımın gözəl siması onunla təmasda olan bütün insanların – həmkarlarının, tələbələrinin, gözlərinə nur bəxş etdiyi xəstələrinin xatirəsində əbədi yaşayacaq.

Yü l ABDIYEVA,
tibb elmləri doktoru